

Módszertani megjegyzések

A **lakossági élelmiszer-fogyasztás** egyik jellemzője az elfogyasztott élelmiszerek természetes mértékegységben kifejezett mennyisége. Számbavétele több módszerrel is lehetséges. Az egyik módszer a háztartás-statisztika keretében rendszeres naplóvezetés során méri a vásárolt élelmiszerek mennyiségét. A másik módszer az **élelmiszermérlegek összeállításán alapul és azokból számítja a hazai felhasználást**.

Az **élelmiszermérlegek sémája** a következő:

Termelés + behozatal – kivitel – veszteség \pm készletváltozás = belföldi felhasználás

Belföldi felhasználás – nem élelmezési célú felhasználás = hazai fogyasztás (rendelkezésre álló élelmiszer)

Az élelmiszer- és szeszesitalmérlegek a fogyasztásban nagy súlyt képviselő főbb termékek forrásairól és azok elosztásáról készülő mennyiségi összeállítások. A mérlegek *alapanyag típusúak*, azaz a készítményeket (beleértve a vendéglátásban történő étkezést is) alapanyagsúlyban tartalmazzák. (Az alapanyag- és árusúlymennyiségek egy-egy adott termék esetében igen eltérőek lehetnek.) *A mérlegekből származtatott és itt közölt egy főre jutó fogyasztási adatok nem a lakosság által ténylegesen elfogyasztott mennyiségeket jelentik, hanem a lakosság számára rendelkezésre álló, fogyasztható mennyiségeket, kínálatot.* A hazai kínálatra vonatkozó adatok az ország területén fogyasztható javakat foglalják magukban. Ilyen módon az adatok a hazai lakosság fogyasztásán kívül tartalmazzák a külföldi turisták magyarországi vásárlásait, viszont nem tartalmazzák a magyar állampolgárok külföldön történő fogyasztását. Nem veszik figyelembe továbbá az idegenforgalom keretében behozott javakat, a magánimportból, vagy egyéb, számba nem vehető forrásból származó és alkalmi értékesítések útján forgalomba hozott árukat, bár egyes termékekből ezek mennyisége számottevő lehet. A lakosság élelmiszer-fogyasztásának mennyiségéről a háztartás-statisztika keretében is rendszeresen gyűjtenek és publikálnak adatokat. Ezekben egyrészt – eltérően az e kiadványban szereplőktől – a Magyarországon honos, ún. *rezidens háztartások* által vásárolt mennyiségeket mutatják ki, azaz az értelmezés köre szűkebb a hazai fogyasztásénál, másrészt a háztartás-statisztika adataiban az élelmiszerek fogyasztását *árusúlyban* és abban a formában (alapanyag, készítmény, étel) tüntetik fel, amelyekben azokat megvásárolták. Így a makrofogyasztás és a háztartás-statisztika mennyiségi adatai közvetlenül nem vethetők össze.

A *hazai fogyasztható mennyiségekre* vonatkozó adatok tartalmazzák a kiskereskedelmi veszteségeket, készleteket.

Az *egy főre jutó adatok* számításánál a mindenkori évközepi átlagnépesség adatait használtuk.

2000-ben az élelmiszermérlegek készítésénél módszertani változtatást hajtottunk végre, elsősorban az Európai Unió iránymutatásának megfelelően. Az elvárásoknak megfelelően többek között bővült a külkereskedelmi terméklista, a zöldségféléknél és gyümölcsöknél pedig a feldolgozott termékeket a korábbi gyakorlattól eltérően friss súlyban számoljuk el. Az időbeli összehasonlításoknál a módszertan változását figyelembe kell venni.

2000-től a dinnyeféléket a gyümölcsök helyett a zöldségfélékhez soroltuk.

2004-től a fogyasztható hús mennyiségét a nettó hústermelés alapján számítjuk.

Nettó hústermelés: a Magyarországon levágott szarvasmarhából, sertésből, lóból, juhból, baromfiból és egyéb állatból nyert húsmennyiség, belsőséggel együtt, vágott súlyban, függetlenül a vágóállatok származási helyétől (hazai vagy import). Sertéshús esetében a termelési adat a fehérarut nem

tartalmazza (sertésfehéraru x 0,87 = sertészsiradék). A hústermelési adatok csak a Magyarországon hivatalosan engedélyezett vágóhidak, húsfeldolgozók és a házi vágások adatait tartalmazzák.

2004-től a külkereskedelmi adatok csak a húst és húskészítményeket tartalmazzák, a vágóállatok forgalma az export-import adatokban nem jelenik meg.

2014-től a hal mennyiségét élősúlyban, a nemzetközi számítási gyakorlatnak (Európai Unió, FAO) megfelelően közöljük. Az új módszertan szerint az egy főre jutó hal mennyisége a tógazdasági és a természetes vízi lehalászott mennyiséget is tartalmazza, beleértve a horgászfogást. Az adatok forrása az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI).

A mérlegek összeállításához jelenleg a következő források szolgálnak alapul:

- a KSH adatgyűjtései és adat-összeállításai (mezőgazdasági, külkereskedelmi, ipari, árstatisztikai adatok)
- vágóhidak állatvágása, AKI.